

REVITALIZACE ZELENĚ V OBCI PŘÍKAZY

Stávající stav zeleně návsi v obci Příkazy

Vizualizace revitalizace zeleně návsi v obci Příkazy / autor: Ing. Erik Hindoš

Textová část

Zpracovatel: Ing. arch. Iveta Trtílková

Objednatel: Obec Příkazy, Příkazy 125, 783 33 Příkazy

1. Úvod

Předkládaná dokumentace komplexním způsobem revitalizuje veřejnou zeleň urbanizovaného prostředí v obci Příkazy a zaměřuje se především na historickou návěs. Navrhuje nové komplexní řešení zeleně v návaznosti na historické hodnoty obce a navrhuje nová opatření k revitalizaci veřejné zeleně na návsi a v bočních ulicích obce. Návrh řešení dokládá a exaktně vyčísluje finanční a materiálové náklady na provedení zásahů revitalizace zeleně v urbanizovaném prostředí.

Dokumentace byla zpracována na základě objednávky a zadání zastupitelů obce Příkazy jako podklad pro realizaci výsadeb zeleně a revitalizačních opatření. Dokumentace je zároveň zpracována jako podklad pro získání dotačních prostředků.

2. Lokalizace zájmového území

Kraj (NUTS III):	Olomoucký
Okres (NUTS IV):	Olomouc
Obec s rozšířenou působností:	Olomouc
Obec:	Příkazy
Orgán ochrany přírody:	Magistrát města Olomouce
Příslušný stavební úřad:	Městský úřad Litovel
Katastrální území:	Příkazy (kód k.ú. 736007)
Pozemky p.č.	1046/1,1046/2, 1046/3, 1046/4, 1046/5, 1047/1, 1047/3, 1047/4, 1251, 1163/1,1094, 1095, 516/8, 517/1, 519/4, 350/7, 350/16, 350/34, 350/40, 487/2
Souřadnice GPS:	– zájmová lokalita – Obec dle řešeného území

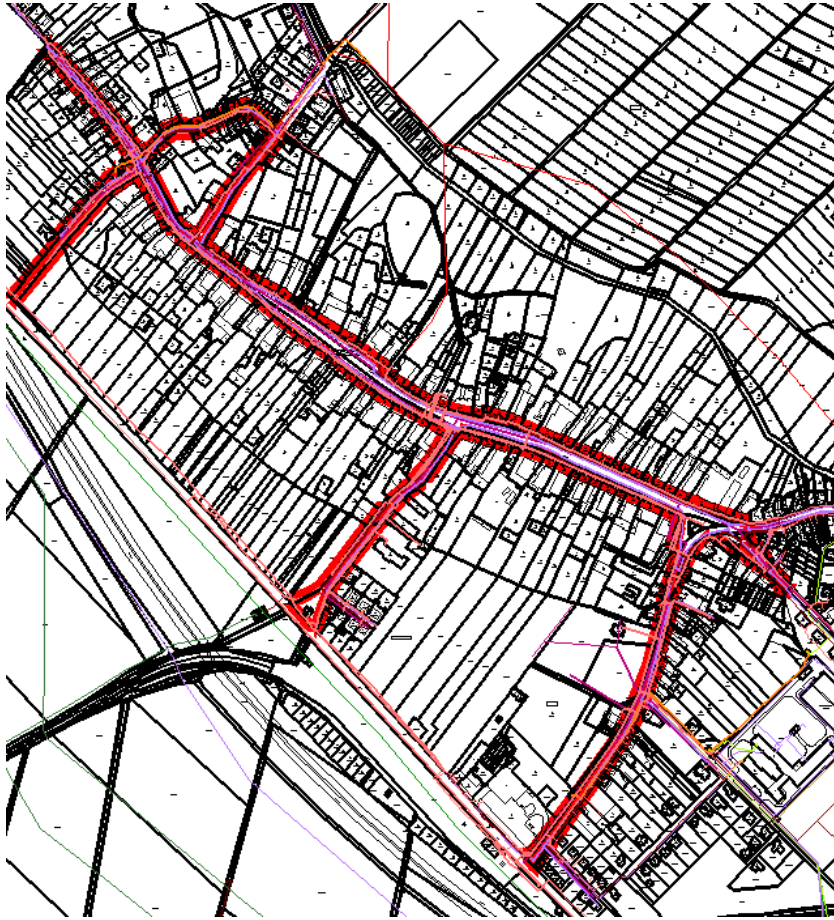
3. Výchozí situace a zdůvodnění potřeby projektu

Obec Příkazy se nachází cca 8 km severozápadně od Olomouce, v intenzivně zemědělsky obhospodařované krajině. Rovinatý terén má nadmořskou výšku 222 – 226 m n. m. Příkazy jsou zemědělská obec na říčce Cholinice prvně připomínána r. 1250, v 19. stol. zaznamenala obec velký rozvoj rolnického družstevního podnikání, od r. 1995 je památkovou zónou v je obci budován skanzen lidové architektury.

Obec se nachází na okraji chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Nejvýraznějším přírodním prvkem navazujícím na intravilán obce Příkazy je stromořadí lip malolistých mezi obcemi Příkazy a Náklo prohlášených v r. 1973 za památné stromy.

Vzhledem ke značně omezeným finančním i provozním prostředkům malé obce se urbanizované zeleni nevěnovala v posledních desetiletích odborná pozornost a potřebná péče. Veřejná zeleň byla vysazována živelně obyvateli obce. Stav zeleně tedy odpovídá nevhodnému použití jehličnatých dřevin na historické návsi a jiného nevhodného sortimentu v okolních ulicích obce. Na základě rozhodnutí samosprávy obec přistoupila k problematice obnovy zeleně zodpovědně a rozhodla se obnovit historickou návěs s památkovou ochranou znovu navrácením ovocných dřevin. Boční ulice obce se obec rozhodla obnovit z listnatých dřevin domácích druhů a kultivarů vhodných pro urbanizované vesnické prostředí.

Bez výrazného příspěví dotačních prostředků ze strany státu, popřípadě jiného poskytovatele dotačních prostředků se však jeví investice do revitalizace zeleně v obci finančně náročná nad možnosti rozpočtu obce.

Řešené území obce Příkazy (náves a boční ulice)

4. Cíle projektu

Cílem revitalizace zeleně je zlepšení veřejných prostranství obce výsadbou zeleně a znovunavrácení genia loci památkově chráněné obci Příkazy.

5. Popis současného stavu a historie

Veřejná zeleň na návsi byla realizovaná zhruba před cca 40-ti lety. Byla nevhodně komponována a založena z jehličnatých dřevin především *Picea pungens* GLAUCA, *Pinus nigra*, *Taxus x baccata*, *Thuja occidentalis*, *Juniperus* sp. a *Acer platanoides* GLOBOSA. Původně dle dobových fotografií se před Záloženským domem pravděpodobně vyskytovaly upravované akáty „řezané na hlavu“ a na návsi výsadby ovocných dřevin. Dle ústního podání místních obyvatel se jednalo o hrušně. Postupně stromy dožívaly a byly nahrazeny v době socialismu „moderními“ jehličnany. Současný stav veřejné zeleně v obci dokumentuje fotodokumentace na str.6.

Příkazy 1925

Příkazy 2013

6. Navržené zásahy

6.1. Inventarizace a asanace dřevin

V řešeném území byla v měsíci srpnu 2013 provedena inventarizace stávající zeleně. Po zhodnocení stavu zeleně byly navrženy asanace nevhodných dřevin především z důvodů kompozičních vzhledem k revitalizaci zeleně na historické návsi. Pouze v několika případech byla asanace navržena z důvodu havarijního stavu dřevin na veřejném prostranství. U dřevin byly zaznamenány základní dendrometrické charakteristiky a hodnocen jejich zdravotní stav (viz. tabulka inventarizace dřevin a situace řešení).

Asanace dřevin představuje 107 ks přestárých převážně jehličnatých keřů na kmínku o řezné ploše pařezu 10 cm až 20 cm, 31 ks jehličnatých stromů na řezné ploše pařezu 20 cm až 101 cm a 196,2 m² náletu o řezné ploše pařezu do 10 cm.

Pro dřeviny o obvodu kmene nad 80 cm ve výšce 1,3 m nad zemí, je vydáno povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les ve smyslu ustanovení § 8, zákona č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

Dřeviny v řešeném území budou nahrazeny vhodnou úpravou zeleně odpovídající historické návsi s památkovou ochranou. Do území bude opět navraceno a vysázeno 100 ks ovocných stromů polokmenů s balem a 95 ks vzrostlých alejových stromů s balem. Dále bude převážně v bočních ulicích vysázeno 5633 ks nízkých a půdopokryvných kontejnerovaných keřů včetně založení 9386,3 m² trávníku zahradnickým způsobem.

6.2. Revitalizace zeleně - výsadba dřevin

Revitalizace zeleně v obci spočívá ve výsadbě 100 ks ovocných stromů s balem, 95 ks listnatých alejových stromů s balem, 5633 ks kontejnerových keřů a založení 9386,3 m² trávníku zahradnickým způsobem. Nově navrhované úpravy zeleně dotváří prostor veřejných prostranství obce, a to především historické návsi a jejich bočních ulic. Tam, kde na historické návsi nemohly být použity stromy z důvodu ochranných pásem inženýrských sítí se z důvodu kompoziční návaznosti zeleně na návsi vysazují alejové keře na kmínku OK 12-14 cm s balem. Kořenový systém alejových keřů v dospělosti nedorůstá co do šířky a hloubky rozsahu stromů, takže nedochází k narušení stávající infrastruktury.

V řešeném území se vysazuje 100 ks ovocných stromů polokmen s balem *Prunus domestica* JOJO var. GABROVSKÁ, 63 ks alejových keřů na kmínku s balem OK 12-14 cm *Amelanchier arborea* ROBIN HILL, 30 ks alejových stromů s balem OK 14-16 cm *Crataegus laevigata* PAUL Š SCARLET, 2 ks alejových stromů s balem OK 14-16 cm *Tilia cordata* GREENSPIRE.

Dále jsou ve výsadbách použity půdopokryvné keře v kontejneru 1748 ks *Rosa polyandry* – směs barev, 1283 ks *Cotoneaster dammeri* SKOKHOLM, 668 ks *Symphoricarpos chenaulti* HANCOCK; nízké kvetoucí keře v kontejneru 814 ks *Weigela* x hybrida PICOLO, 717 ks *Spiraea* x bumalda GOLDFLAME a 403 ks *Spiraea japonica* GENSPEI.

Použité technologie pro zakládání navržených sadových úprav musí především respektovat níže uvedené oborové ČSN dle aktuálního znění:

ČSN DIN 18 915 - Sadovnictví a krajinářství – Práce s půdou

ČSN DIN 18 916 - Sadovnictví a krajinářství – Výsadby rostlin

ČSN DIN 18 919 - Sadovnictví a krajinářství – Rozvojová a udržovací péče o rostliny

ČSN 46 4902 - Výpěstky okrasných dřevin

▪ **Jakost a kvalita sadovnického materiálu**

Rostlinný materiál pro výsadby bude použit z domácí produkce nebo z produkce SRN a Nizozemí. Materiál bude v běžných školkařských velikostech, první jakosti (viz. ČSN 46 4901 46 4902).

▪ **Popis návrhu řešení výsadby**

Navrhovaná výsadba je složená z domácích druhů ovocných dřevin a alejových dřevin a kultivarů vhodných pro urbanizované prostředí. Při realizaci bude kladen důraz zejména na výsadbu dřevin a jejich správné založení. Vzdálenosti výsadeb jsou voleny s dostatkem prostoru pro jejich vývoj a zároveň rychlé zapojení výsadeb.

▪ **Postup zakládání revitalizačních úprav:**

Postup realizace navržených revitalizačních úprav bude sledovat tyto body:

- asanace nevhodných jehličnatých dřevin
- urovnání pláně
- doplnění ornice po zásahu asanace
- založení trávníku zahradnickým způsobem
- výsadba alejových stromů s balem a ovocných stromů s balem
- výsadba keřů v kontejneru a půdopokryvných dřevin v kontejneru
- údržba výsadeb po založení

▪ **Záruky za zahradnické práce a materiál**

Minimální záruční lhůta pro sadové úpravy by měla být 60 měsíců ode dne předání.

▪ **Výsadba stromů**

Technologie výsadeb bude respektovat platné ČSN 18 916 Sadovnictví a krajinářství – Výsadby rostlin. Velikosti jam budou adekvátně přizpůsobeny použitému materiálu s tím, že pro stromy je doporučena velikost 0,05 m³ – 0,4 m³. Dřeviny budou vysazovány do černého úhoru do předem připravených jamek s 50% výměnou půdy zahradnickým substrátem nebo kvalitní sypkou ornici. Ovocné stromy budou kotveny ke dvěma kúlům o průměru 6 cm a délce 2m s horní hrazdičkou (pružnými a dostatečně pevnými úvazky ve výšce 100 cm nad zemí). Kmen bude chráněn obalem se 2 vrstvy. Pro výsadby bude použito kvalitních sazenic ovocných stromů - polokmenů s balem. U všech ovocných stromů bude adekvátně upravená stromová mísa. Alejové stromy a alejové keře na kmínku budou přihnojeny 5 tabletami hnojiva Silvamix Forte a kotveny ke třem kúlům o průměru 6 cm a délce 2-3m s horní hrazdičkou (pružnými a dostatečně pevnými úvazky ve výšce 170 cm nad zemí). Kmen bude chráněn obalem se 2 vrstvy juty. U všech alejových stromů bude vždy upravená stromová mísa. Pro výsadby bude použito kvalitních sazenic alejových stromů a keřů na kmínku min. 2x-3x přesazených s výškou nasazení koruny ve výšce 2,20 m. Bude použitý uznaný materiál z domácí produkce nebo produkce SRN první jakosti ČSN 46 4902 viz. uvedený sortiment. Minimálně po dobu tří let je nutné zajistit dostatečnou povýsadbovou péči, tedy závlaky v období letních přísušků, pletí výsadbových mís, popř. úpravu kotvení dřevin.

Navrhovaný sortiment stromů:

Prunus domestica JOJO var. GABROVSKÁ - 100 ks

Amelanchier arborea ROBIN HILL – 63 ks

Crataegus laevigata PAUL Š SCARLET - 30 ks

Tilia cordata GREENSPIRE - 2 ks

celkem – 195 ks stromů s balem

polokmeny

velikost OK 12-14 cm

velikost OK 14-16 cm

velikost OK 14-16 cm

▪ **Výsadba nízkých keřů a půdopokryvných dřevin**

Technologie výsadeb bude respektovat platné ČSN 18 916 Sadovnictví a krajinářství – Výsadby rostlin. Velikosti jam budou adekvátně přizpůsobeny použitému materiálu s tím, že zde je doporučena velikost 0,04 m³. Dřeviny budou vysazovány do černého úhoru do předem připravených jamek s 50% výměnou

půdy zahradnickým substrátem nebo kvalitní sypkou ornici. Kontejnerované okrasné keře budou přihnojeny 3 tabletami hnojiva Silvamix. Pro výsadby bude použito kvalitních sazenic min. 2x přesazených o velikosti 0,30 až 0,60 m. Pro výsadby kontejnerovaných keřů bude použitý uznaný materiál z domácí produkce nebo produkce SRN první jakosti ČSN 46 4902 viz. uvedený sortiment. . Minimálně po dobu tří let je nutné zajistit dostatečnou povýsadbovou péči, tedy zálivky v období letních přísušků a pleť záhonů.

Navrhovaný sortiment keřů a půdopokryvných dřevin:

Rosa polyandry směs barev – 1748 ks

Cotoneaster dammeri SKOGHOLM - 1283 ks

Symphoricarpos chenaulti HANCOCK - 668 ks

Weigela x hybrida PICOLO - 814 ks

Spiraea x bumalda GOLDFLAME - 717 ks

Spiraea japonica GENSPEI - 403 ks

celkem - 5633 ks kontejnerových keřů a půdopokryvných dřevin

7. Předpoklady a rizika realizace projektu:

Realizace projektu nenese žádná výrazná finanční či provozní rizika. Rozsah akce je zvolen tak aby neznamenal pro investora (obec Příkazy), žádné případné riziko. Zajištění bezpečnosti prováděných prací je věcí zhotovitele, který bude vybrán v rámci výběrového řízení.

8. Vazba projektu na územní plán a strategické dokumenty:

Realizace projektu je v souladu s platným územním plánem obce Příkazy. Realizací projektu nedochází k žádným územním změnám, změně využití územní apod.

9. Udržitelnost výsledků projektu po ukončení podpory z OPŽP:

Vzhledem ke skutečnosti, že realizace projektu představuje převážně jednorázové zásahy, nepředstavuje projekt riziko z hlediska udržitelnosti výsledků ani z hlediska využití vložených finančních prostředků. Požadovaný efekt revitalizace zeleně se dostaví po jejím zapojení zhruba do 3 až 5-ti let po realizaci a jeho účinnost je odhadována minimálně po dobu 30-ti let.

10. Finanční náročnost opatření:

Celková projektovaná finanční náročnost navrhovaných opatření činí **3.723 410,- Kč bez DPH**. Přílohou dokumentace je položkový rozpočet. Rozpočet je zpracován dle Katalogu popisů a směrných cen stavebních prací, ÚRS 2013, a.s. s přihlédnutím k publikovaným „Nákladům obvyklých opatření ve 14. výzvě OPŽP“ (www.opzp.cz) a ceníku prací využívaném Agenturou ochrany přírody a krajiny v Programu péče o krajinu. Konkrétní cena prováděných prací bude známa až po provedení výběrového řízení na zhotovitele.

Přílohy:

- Výkresová část návrhu revitalizace zeleně
- Tabulková část - inventarizace dřevin s návrhem opatření
- Tabulková část - položkový rozpočet a výkaz výměr
- Fotodokumentace zájmové lokality v období vegetace

Navrhovaný sortiment ovocných a alejových stromů

Prunus domestica JOJO var. GABROVSKÁ

Tilia cordata GREENSPIRE

Amelanchier arborea ROBIN HILL

Crataegus laevigata PAUL'S SCARLET